

KORUNMAYA MUHTAÇ ENGELLİ ÇOCUKLAR DOSYASI

Günümüzün en önemli meselelerinden birisi de yardıma muhtaç çocuklar ve engelliler meselesidir. Bu konuda Prof. Dr. Yusuf Küçükdağ'ın yaptığı bir çalışmayı dosya halinde siz okuyucularımızın bilgisine sunuyoruz. Bu önemli koyunu gündeme getiren Küçükdağ Hoca ile çalışma arkadaşlarına teşekkürü bir borç biliriz.

Mehmet Ali UZ

İnsan haysiyetine yakışmayan çocukları dilendirme, geri kalmış toplumların önde gelen problemlerinden biridir. Avrupa Birliği'ne girme çabası içinde bulunan Türkiye, himayeye muhtaç çocuklarla ilgili geçtiğimiz senelerde çok önemli adımlar atmış; ebeveynleri tarafından dilendirilen çocuklar devletin himayesi altına alınarak sağlıklı bir ortamda yetiştirilmeleri yönüne gidilmiştir.

Devletin yaptıklarına karşılık vatandaşlar olarak bizler üzerimize düşenleri acaba yapıyor muyuz? Türkiye'yi kötü tanıtan çocukların dilendirilmesine karşı tavır alabiliyor muyuz? Ne yazık ki, yukarıdaki sorulara "evet" diyecek durumda değiliz. Özellikle Cuma ve bayram namazları çıkışında cami önlerinde 5-6 yaşlarındaki çocukların dilendirilmesi toplum olarak bizim ayıbımızdır. Trafik lambalarında bazı kadınların sırtlarında çocuğu olduğu halde dilenmelerine insan bir anlam veremiyor. Hele sakat bir insanı arabaya bindirip ortalarda dolaştıran istismarcılara ne demeli?

Akademik Sayfalar'ın bu Himayeye Muhtaç Çocuklar Sayısı'nda ele alındığı

Prof. Dr. Yusuf KÜÇÜKDAĞ

üzere çocukları dilendirerek kişilik zaafına sebep olanların elinden çocuklar alınıp Çocuk Esirgeme Kurumu'na teslim edilmekte, onların sağlıklı bir ortamda eğitimleri verilmektedir. Bedensel engellilerin duygusal sömürü yaparak dilenmelerine ise söylenecek hiçbir şey bulunmamaktadır. Çünkü devlet bunlara her ay önemli miktarda yardım

yapmaktadır.

Çocukların istismarı ile engellilerin duygu sömürüsü yapmalarını önlemek için devlet ve vatandaşlar olarak şunlar yapılabilir:

Emniyet Müdürlüğü Cuma günleri büyük camilerin önleri ile trafiği yoğun olan kavşakları denetleyebilir.

Vatandaşlar olarak bizlere düşen ise acıyarak dilenenlere para vermek yerine polise ihbarda bulunmaktır. Böyle yapıldığı takdirde devlete yardım etmiş olunacaktır. Bu işin üstesinden geldiği takdirde geri kalmış toplum görüntüsünden kurtulmuş olacağız.

Akademik Sayfalar'ımızın bu sayısına konuyla ilgili değişik Makaleler konmuş olup okuyucularımıza sunulur.

YETİŞTİRME YURTLARI VE KORUNMAYA MUHTAÇ GENÇLERLE İLGİLİ KANUNA KISA BİR BAKIŞ

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, 81 ilde il müdürlükleri ve bağlı kuruluşları ile ülkemizde korunmaya muhtaç çocuk, genç, yaşlı, özürlü kişi ve ailelere gündüzlü ve yatılı hizmet götüren en büyük ailedir. 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu ile korunmaya muhtaç çocuğun bakımı, yetiştirilmesi ve topluma kazandırılması görevi Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü'ne verilmiştir. Merkezde bu görev Çocuk Hizmetleri Dairesi Başkanlığı ve Gençlik Hizmetleri Dairesi Başkanlığı tarafından yürütülmektedir.

Korunmaya muhtaç çocukların bakımı ve korunmasına ilişkin esaslar, 1983 yılında yürürlüğe giren 2828 Sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu'na göre düzenlemiştir. Bu kanununda;

Korunmaya muhtaç çocuk: "Beden, ruh ve ahlak gelişimleri veya şahsi güvenlikleri tehlikede olup;

- Ana veya babasız, ana baba-sız,
- Ana veya babası veya her ikisi de belli olmayan,
- Ana veya babası veya her ikisi tarafından terk edilen,
- Ana veya babası tarafından ihmal edilip, fuhuş, dilencilik, alkol-lü içkileri veya uyuşturucu madde kullanma gibi her türlü sosyal tehli-kelere karşı savunmasız bırakılan ve başıboşluğa sürüklenen çocuklar" olarak tanımlanmıştır.

Yetiştirme Yurtları: Yukarıda ta-nımı yapılan 13–18 yaş arası korun-

maya muhtaç çocukları korumak, bakmak ve bir iş veya meslek sahibi edilmeleri ve topluma yararlı kişiler olarak yetiştirilmelerini sağlamakla görevli ve yükümlü olan yatılı sosyal hizmet kuruluşlarıdır.⁽¹⁾

Yetiştirme yurtları ve korunmaya muhtaç çocuk tanımı yapıldıktan sonra şimdi korunmaya muhtaç ço-cukların tanımı ve tespitinden bah-sedilecektir.

KORUNMAYA MUHTAÇ ÇOCUKLARIN TESPİTİNİN YAPILMA ŞEKLİ

"Esirgeme Kurumu Genel Mü-dürlüğü adına illerde Sosyal Hiz-metler İl Müdürlüğü tarafından ge-rekli işlemler yerine getirilmektedir. Korunmaya muhtaç çocukların tes-piti ve korunma altına alınması ilgi-li yönetmelik hükümlerine göre ya-pılmakta olup yönetmeliğe göre; Mahalli Mülki Amirler, Sağlık Ku-rum ve Kuruluşları, Köy Muhtarları, Genel Kolluk Kuvvetleri ve Belediye Zabıta Memurları korunmaya Muhtaç Çocukların duyurulmasında gö-revlidir. Ayrıca İl Müdürlükleri-miz Korunmaya Muhtaç Çocuklar hakkında basın ve yayın organların-da çıkan haberleri ihbar kabul ede-rek bunları araştırmakla yükümlüdür."⁽²⁾

KORUNMA KARARI

"İl Sosyal Hizmetler Müdürlük-lerinde görevli sosyal çalışmacı, bu-

(1) SHÇEK Genel Müdürlüğü, "www.shcek.gov.tr", 26.12.2009.

(2) SHÇEK Genel Müdürlüğü, "www.shcek.gov.tr", 26.12.2009.

lunmadığı zamanlarda ise İl müdürlüğünce ilgili mevzuat hükümlerince görevlendirilecek meslek elemanları tarafından çocuk ve ailesi hakkında ayrıntılı inceleme yapılır ve *sosyal inceleme raporu* hazırlanarak muhtaçlık tespiti yapılır ve diğer gerekli belgeler ile birlikte oluşturulan dosya korunma kararı alınmak üzere görevli ve yetkili Mahkemeye gönderilir. Çocuğun durumu acilen korunma altına alınmayı gerektiriyor ise “*Acil Valilik Oluru*” alınarak çocuk korunma altına alınır ve korunma kararının alınması ile ilgili işlemlere başlanarak en geç bir ay içinde ilgili mahkemeye başvurulur.

Korunmaya muhtaç çocuğun korunma altına alınmasını gerektiren şartların ortadan kalkması halinde ise hazırlanacak sosyal inceleme raporu dikkate alınarak il müdürlüğünün teklifi ile çocuğun korunma kararı ilgili mahkemece kaldırılır. Mevcut yasalarımızı ve imzalamış olduğumuz uluslararası anlaşmaları dayanak alan Genel Müdürlüğümüzün politikası öncelikle çocukların aile ortamında yaşamasını sağlayıcı tedbirler almaktır. 2828 Sayılı Yasa ve 5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanununun ‘bakım tedbirine’ ilişkin hükümleri doğrultusunda çocuklar ilk etapta alternatif hizmet modelleri için (aynı nakdi yardım, koruyucu aile, evlat edinme) değerlendirilmekte, kurum bakımı ise son çözüm olarak düşünülmekte çocuklar yaş ve cinsiyet durumlarına uygun kurullara yerleştirilmektedir.⁽³⁾

Şimdi de sizlere kısaca evlat edinme ve koruyucu aile kavramlarından bahsedilecektir.

KORUYUCU AİLE HİZMETİ

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'ndan aldığımız bilgilere göre koruyucu aile; çeşitli sebep-

lerle öz ailesi yanında bakılmayan çocukların, kısa veya uzun süreli olarak bakımlarını üstlenen aile ya da kişilerin yanına yerleştirilmeleridir fakat bu yerleştirmeler bildiğiniz gibi devlet kontrolünde olmaktadır. İşte çocuklar için bu hizmeti veren aile ya da kişilere denilmektedir.

Çocukların sağlıklı gelişebilmeleri için kendilerini koruyacak, seve-

cek, destekleyecek, güven sağlayacak, sosyal ve maddi gereksinimlerini karşılayabilecek sıcak bir aile ortamına ihtiyaçları vardır. Kuşkusuz anne-babalar da çocuklarını en iyi şekilde yetiştirmek için çaba harcarlar. Ancak yaşam her zaman düşünülenler gibi olmayabilir. Bazı aileler zihinsel, bedensel ya da psikolojik sorunları veya ekonomik yetersizlikleri, boşanma, ölüm, hükümlülük gibi sosyal sorunları nedeniyle bütünlüklerini devam ettiremez ve çocuklarının gereksinimlerini karşılayamaz hale gelmektedirler.

Böyle durumlarda çocuklara yardım etmenin en iyi yolu öz ailesinin koşulları iyileşinceye kadar başka bir ailenin yanında bakımlarının sağlanması amacıyla koruyucu aile hizmetinden yararlandırılmasıdır.

(3)SHEÇK Genel Müdürlüğü, "www.shcek.gov.tr", 26.12.2009.

EVLAT EDİNME

“Evlad edinme; bir çocukla, durumu evlat edinmeye uygun bir kişi arasında hukuki bağlar sağlanarak çocuk ebeveyn ilişkisinin kurulmasıdır.

Evlad edinme hizmeti, Türk Medeni Kanunu'nun (01.01.2002 tarihinde yürürlüğe giren) 305-320 maddeleri ile Genel Müdürlükle aynı kapsamda hazırlanan 01.08.2002 tarih ve 145 sayılı Evlat Edinme Yönergesi ve 14.1.2004 tarihinde kabul edilerek 1 Eylül 2004'te yürürlüğe giren Çocukların Korunması ve Ülkelerarası Evlat Edinme Konusunda İşbirliğine Dair Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun çerçevesinde yürütülmektedir.

Genel Müdürlüğe bağlı kuruluş-

tamamlanmaktadır.”⁽⁴⁾

SONUÇ

Eğitim meselesi bilindiği gibi çocuklukta başlar. Bu nedenle korunmaya muhtaç çocukların yetiştirilip topluma kazandırılması hem toplumun hem de devletin görevidir. Toplum olarak bizler öncelikle bu konuda kendimizi yetiştirmeli ve bu durumdaki çocuklara nasıl yaklaşmamız gerektiğini öğrenmeliyiz. Bu çocuklar yurtlarda, ailesi olan çocuklardan daha iyi bir ortama sahiptirler. Ancak bu iyi koşulların hiç biri çocukların gözünde bir annenin çocuğuna attığı tokat kadar bile değerli değildir. Yurt yetkililerinin üzerinde durdukları ve çözüme ulaştıramadıkları nokta işte budur. Çocuğun aile sıcaklığı ve anne sevgisini gidermek imkansız görülmektedir. Öyle ise gençler yuva kurarlarken temeli sağlam atmalı, doğacak çocuklarının aile ortamından uzak kalmalarına sebep olacak davranışlarda bulunmamalıdır.

Unutmamalıyız ki çocuklar toplumun birer parçasıdır ve bizler de bu toplumun tam da içindeyiz. Bu çocuklarımızı yok sayıp ve içinde buldukları durumu anlamamakta ısrarcı olursak bu yaptığımız yanlışların bir gün

bizi de etkileyeceğini bilmeliyiz. Bizim veya yakınlarımızın da aynı durumda olabileceği gerçeğini göz ardı etmemeliyiz.

larda bakılan korunmaya muhtaç çocuklardan durumu evlat edinme hizmetinden yararlandırılmaya uygun bulunanlar, sosyal çalışmacının hazırladığı rapor ile evlat edinebileceği belirlenmiş aileler yanına yerleştirilmektedir. Yılda ortalama 500 çocuğun evlat edinme işlemi

(4) SHEÇK Genel Müdürlüğü, "www.shcek.gov.tr", 26.12.2009.

YETİŞTİRME YURTLARINDA BARINAN GENÇLERİN KORUNMALARI, TEDBİR SÜRELERİ VE BUNUN KALDIRILMASI

Zeynep KERAM

Yetiştirme yurtlarında kalmasına karar verilen çocuklar kanunla belirtilmiş bir süre kurumda kalma hakkına sahiptir. Aşağıda yetiştirme yurtlarında kalma süresi ve bunun sona ermesi konusu incelenecektir.

Yetiştirme Yurtlarında barınan gençlerin korunma kararı genel olarak çocuk reşit oluncaya kadar devam eder. Ancak bu karar, korunma/tedbir kararına neden olan şartların ortadan kalkması halinde kurum yetkililerinin önerisi üzerine ilgili mahkemece çocuk reşit olmadan önce kaldırılabilir gibi, reşit olduktan sonra da çocuğun rızası alınmak şartıyla devamı hususunda karar verilebilir. Reşit olduktan sonra korunma kararının devamı aşağıda belirtilen şartlara bağlıdır;

a) 18 yaşını tamamlamış olan korunmaya muhtaç çocuklardan;

1- Orta öğretime devam edenlerin 20 yaşına kadar,

2- Yüksek öğrenime devam edenlerin 25 yaşına kadar,

b) Öğrenime devam etmeyen 18 yaşını doldurmuş çocukların bir iş veya meslek sahibi edilerek kendi kendilerine yeterli olabilmelerinin sağlanması amacıyla 20 yaşına kadar,

c) Bedensel, zihinsel ve ruhsal engelleri nedeniyle sürekli bakıma muhtaç durumda bulunan ve bu engellerinden dolayı çalışamayan çocukların korunma kararları uzatı-

labilir(1).

Korunma kararı kalkmış, ancak tek başına yaşamını sürdüremeyecek durumda bulunan kız çocuklarının, Kurumca himayelerine devam edilmektedir. Bu çocukların emek karşılığı iâşe, ibate ve harçlıkları Kurumca karşılanmak kaydıyla Kurum hizmetlerinde çalışmalarını da sağlanabilir(2).

Gençlik Hizmetleri Dairesi Başkanlığı'na bağlı halen 113 (48'i kız, 65'i erkek) Yetiştirme Yurdu'nda 3751'i kız, 6692'si erkek olmak üzere 10443 (2007 Haziran ayı itibarıyla) çocuk koruma altındadır.

Yasanın da öngördüğü biçimde söz konusu çocukların, Türk örf, âdet, inanç ve millî ahlakına sahip, kendine güvenen, insan sevgi ve saygısıyla dolu, Atatürkçü düşünce ve Atatürk İlke ve İnkılaplarına uygun olarak yetiştirilmelerine, bir iş ve meslek sahibi olmalarına, 18 yaşından sonra da izlenip desteklenmelerine özen gösterilmektedir.

Korunmaya Muhtaç Çocukların Eğitim ve Öğretimlerinin Sağlanması: Okul çağındaki korunmaya muhtaç çocukların eğitim ve öğretimleri Milli Eğitim Bakanlığı ile diğer kamu kurumlarına ait okullarda gerçekleştirilir.

Yüksek öğrenime devam eden çocukların Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu'na bağlı yüksek

(1) SHÇEK Genel Müdürlüğü, "www.shcek.gov.tr", 20.12.2009.

(2) Yasemin AKTİTİZ, Kız Yetiştirme Yurdu Psikoloğu, "Kız Çocuklarının 18 Yaşından Sonra Yurtta Kalmaları" konulu görüşme, Konya, 12.11.2009.

Öğrenim öğrenci yurtlarında ücretsiz olarak kalmaları, yemek yardımı yapılması ile öncelikli olarak kredi almaları sağlanmaktadır.

Tablo I- Yüksek öğrenime devam eden korunmaya muhtaç öğrenci sayısı

KIZ	ERKEK	TOPLAM
227	466	693

Korunmaya Muhtaç Çocukların Meslek Sahibi Yapılmaları: Korunmaya muhtaç çocukların öğrenim görerek bir iş ve meslek sahibi olmaları ve kendi kendilerine yeterli hale gelmeleri amaçlanmaktadır. Herhangi bir nedenle okula devam etme imkânı bulamayan çocuklar, kamu ve özel iş yerlerinde ücret mukabilinde çalıştırılarak bir meslek sahibi yapılırlar. Bu şekilde çalıştırılan çocukların ücretlerinin yurt idarelerince tespit edilen miktarı kendilerine harçlık olarak verilir. Geri kalan miktar aybaşını takip eden on gün içinde milli bankalarda çocuk namına açtırılan hesaba yatırılır. Çocuğun ücretinin başlama zamanı ve miktarı, yurt idaresi ile işveren arasında mahalli örf ve rayice göre tespit olunur. Bu konuya ilişkin hususlar bir yönetmelikle belirlenir. Çeşitli nedenlerle öğrenimlerine devam etmeyen çocuklar ise gerek kuruluş döner sermaye atölyelerinde gerekse özel iş yerlerinde çalışmakta ve 3308 sayılı Kanun gereği Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı çıraklık eğitim merkezlerine devamları sağlanmaktadır. Bu okulları bitirdiklerinde devlet tarafından memur veya işçi statüsünde çalışmalarına imkân hazırlanmaktadır.

İşe giren çocuklar birbirleri ile iletişimlerini koparmamaktadırlar. Birçoğunun aynı evde kaldıkları görülmektedir. Bazıları kredi kartı borcu veya başka nedenlerle işten ayrılabilmektedirler.

Korunmaya muhtaç çocukları

topluma kazandırmak, öğrenimini veya 18 yaşını tamamlayarak yurttan ayrılma aşamasına gelen gençleri sosyal güvenceye kavuşturmak ve üretim sürecine katmak amacıyla 3413 Sayılı Yasa gereği her yıl ortalama 1200 dolayında genç çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarında işe yerleştirilmektedir. Bununla gençlerin bir iş veya meslek sahibi edilerek, kendi kendilerine yeterli olabilmelelerinin sağlanması ve kurumdan ayrıldıktan sonra güvenli bir işe yerleştirilmeleri, yaşamlarını devam ettirecek geliri kazanmaları ve böylece topluma yararlı bireyler olmaları amaçlanmaktadır.

3413 sayılı Kanun ve ilgili tüzük hükümlerinden, korunma kararı alınmış olup da;

a) Reşit oluncaya kadar sosyal hizmet kuruluşlarında kalmış,

b) Bir koruyucu aile yanına yerleştirilmiş,

c) Ayni ve nakdi yardım yapılarak ailesinin yanına gönderilmiş korunmaya muhtaç çocuklar yararlanırlar.

İşe 3413 sayılı Yasanın yürürlüğe girdiği 1988 yılından bugüne kadar (2007 Ağustos) 27.640 genç yerleştirilmiştir.

Tablo II: İşe yerleştirilen gençlere ilişkin son dört yılın istatistikleri (2004-2007 Temmuz)

ÖĞRENİM DURUM-LARINA GÖRE İŞE GİREN GENÇLERİMİZ	KIZ	ERKEK	TOPLAM
İlkokul	31	214	245
Ortaokul	484	1328	1812
Lise ve Dengi	402	1250	1652
Yüksek Okul	55	115	170
Üniversite	16	73	89
TOPLAM	988	2980	3968

Yetiştirme yurtlarında korunma altında bulunan gençlerin reşit olmadan önce 3413 ve 657 sayılı Ka-

nunlar konusunda bilgi verilmekte ve çocukların bu şekilde çalışma hayatına hazırlanmasına ilişkin çalışmalar yapılmaktadır⁽³⁾.

Türk toplumu yurttan çıkan çocuklara güvenmemekte, bu yüzden onlara kimse iş vermek istememektedir. İş verenler hırsızlık yapabilirler, kötü alışkanlıkları bulunabilir, bana bir zarar verebilirler diye korkmaktadırlar. İş sahibi olanlar bu ön yargılardan kurtulup onlara bir iş imkânı vermelidirler. Onlara güvendiğimizi her platformda toplum olarak hissettirmeliyiz⁽⁴⁾.

Korumaya Muhtaç Çocukların Evlenmesi:

Yetiştirme Yurtlarından çıkanların %50'si aynı şartlarda yetişenlerle evlenmektedirler. Hatta kız yurtlarına evlenmek için başvuruda bulunanlar vardır. Bunların çeyizleri devlet tarafından karşılanmaktadır. 2828 sayılı Kanununun 32. maddesi gereğince Yetiştirme yurtlarında korunma kararı devam eden kız çocuklarından evlenenlere çeyiz ihtiyaçlarını karşılamak için bir defaya mahsus olmak üzere en yüksek devlet memuru aylığının bir buçuk katı tutarında evlenme yardımı yapılmaktadır. Bu yardım hiçbir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın ödenir⁽⁵⁾.

Ayrıca yurttan kalan kızlara el işi, temizlik, yemek yapma gibi kurslar

verilmekte, evlendiklerinde evlerini idare edebilecek seviyeye gelmeleri sağlanmaktadır. Yurttan çıkanlar ailelerine ve aile yaşantısına daha fazla önem vermektedirler.

Türk toplumu aileler çocuklarını yurttan çıkma çocuklarla evlenmesini istememektedirler. Bu da yurttan çıkan çocukların kendine olan güvenini kırmaktadır⁽⁶⁾. Bu durumda

yurttan çıkanlar kendileri gibilerle evlenmeyi tercih etmektedirler.

Sonuç olarak yetiştirme yurtlarında kimsesiz çocuklar en iyi şartlarda barındırılmaktadırlar. Korumaya muhtaç çocuklar yurtlarda 18 yaşına kadar kalabilmektedirler. Öğrenimine devam edenler 25 yaşına kadar yurtlarda kalma imkânına sahiptirler. Engelli olup bakıma sürekli muhtaç olanlara ise devlet kucak açmaya devam etmektedir.

(3) SHÇEK Genel Müdürlüğü, www.shcek.gov.tr, 20.12.2009.

(4) H.Hüseyin KUTLUDOĞMUŞ, Erkek Çocuk Yetiştirme Yurdu Md. Yrd., "Kimsesiz Çocukların Meslek Sahibi Yapılması" konulu görüşme, Konya, 12.11.2009.

(5) SHÇEK Genel Müdürlüğü, www.shcek.gov.tr, 20.12.2009.

(6) AKTİTİZ, aynı görüşme.

KORUNMAYA MUHTAÇ ÇOCUKLARA MAHSUS MÜESSESELER VE BUNLARIN KURULUŞ SEBEBİ

Aile sisteminin geniş manada hakim olduğu cemiyetlerde yani baba, anne ve çocuklardan başka, baba veya anne tarafından gelen değişik sayıda akrabayı kapsayan aile grubunun hakim olduğu cemiyetlerde bu aile grubu, müstesna haller dışında, aile çevresinde doğan çocukların yükünü omzuna alır. Afrika cemiyetleri üzerinde yapılan bir incelemede çocukların yalnız babası ve yakınları ile değil, aynı zamanda annesi ve onun yakınları ve babasının diğer eşlerinin aileleri ile de bağlantıları bulunduğunu göstermiştir⁽¹⁾.

İster hastalık, ölüm, ayrılma ve terkten ileri gelsin isterse ekonomik, psikolojik veya diğer sıkıntılardan olsun yahut ailenin iradesi dışındaki vaziyetlerden ileri gelsin veya evlilik dışı meydana gelen çocuklarda olduğu gibi aile dengesinin bozulduğu hallerde çocuğun muhafazasını sağlayacak diğer hâl çareleri bulmak zaruri olabilir. Bu durumda, ona mümkün olan en iyi şartları sağlayan bir yer bulmak bahis konusu olur.

Çocukları yetiştirme yurtlarına yerleştirilmesinin esas sebebi; bilhassa ekonomik yönden az gelişmiş memleketlerde fakirliktir. Aileler, aile fertlerinin ihtiyaçlarını karşılamak için yeterli gelire sahip olmadıkları zaman fakirlik bu kurumlara yerleştirmenin ilk nedenidir. İkinci nedeni ise; hastalık, ölüm, boşanma, fiziksel ve ruhsal şiddet gibi nedenlerle çözülen ailede geriye kalan eşin artık çocukları yuvada muhafaza edemeyecek duruma gelmesi, anne babanın çalışmak zorunda ol-

duklarından ve çocukların kısmi muhafazasını sağlamakta uygun tedbirleri alamamaları veya uzun mali sıkıntıların ciddi gerginlikler yaratmasıdır⁽²⁾.

AİLE ÇEVRESİNİN KORUNMASI VE SAĞLAMLAŞTIRILMASI KONUSUNDAKİ TEDBİR VE HİZMETLER

Bir ülkede, çocukların içinde yetiştikleri şartlar; tamamen o ülkenin kültürel bünyesine, ekonomik gelişme seviyesine ve aile çevresinin korunması ve sağlamlaştırılması için alınmış tedbirlerle meydana getirilmiş hizmetlere bağlıdır⁽³⁾. Zamanımızda ve özellikle son 10 sene içinde, birçok memlekette hayat seviyesinde mühim bir yükselme olmuştur. Bu memleketlerin birçoğu, aile çevresini vasıtalı veya vasıtasız bir şekilde koruyan ve sağlamlaştıran geniş sosyal güvenlik sistemleriyle bir sosyal hizmetler şebekesi meydana getirmişlerdir.

Ekonomik yönden ilerlemiş ülkeler, aile müessesesini idame ettirmek ve takviye etmek için iki büyük tedbir kategorisine başvurmaya yönelmiş görünmektedirler. Bunlar bir taraftan ailenin ekonomik güvenliklerini arttırmak için umuma açık sosyal tedbirler alırken, diğer taraftan da aile sosyal hizmeti, evlilik rehberliği hizmeti, gündüz çocuk bakım evleri, aile yardım hizmeti ve çocukların psikolojik yönelimi hizmeti gibi kişisel yardım servisleri kurmaktadır. Bütün bu tedbirler, aile dışına yerleştirilmek zorunda olan çocukların sayısını azaltabilir. Genel olarak, aileleri dışında ya-

(1) Osman YAŞAR, Çocukların Müesseselerde Bakımı, Ankara 1962, s.10.

(2) YAŞAR, aynı eser, s.11.

(3) YAŞAR, aynı yer.

şamak zorunda olan bütün çocukların artık otomatik olarak müesseseye yerleştirilmemesine doğru bir eğilimin olduğu gözlenmektedir. Bazı devletler, kısa müşahede devreleri dışında, ancak çocuğu öz ailesine bırakmak veya onu manevi aileye yerleştirmekte imkânları kalmadığı hallerde, son kaynak olarak çocuk yuvaları devreye girmektedir⁽⁴⁾.

Ekonomik yönden az gelişmiş bazı memleketler, ailelerinin dışında yaşamak zorunda olan çocukların çoğu için şimdi yalnız müesseseye yerleştirmeyi yaymaya başlamışlardır. Çünkü milli ekonomi onlara, çocuğun öz ailesi içinde korunmasını veya bazı kişisel aileye yerleştirme şekillerinin meydana getirilmesini sağlayacak geniş tedbirler programına girişmek için lüzumlu kaynakları kullanma imkânını vermemektedir⁽⁵⁾.

TÜRKİYE'DE YETİŞTİRME YURLARI VE KORUNMAYA MUHTAÇ GENÇLERE YÖNELİK ÖNLEMLER

Demokratik, laik, sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'nde muhtaç duruma düşen çocuk, genç, yaşlı, özürlü tüm ihtiyaç sahiplerinin sosyal sorunlarının önlenmesi ya da en aza indirilmesi devletin görevlerinin arasındadır. Bu görev 2828 sayılı kanunla Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'na verilmiştir⁽⁶⁾.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, 81 ilde İl Müdürlükleri ve bağlı kuruluşları ile ülkemizde korunmaya muhtaç çocuk, genç, yaşlı, özürlü kişi ve ailelere gündüzlü ve yatılı hizmet götüren en büyük aile kurumundadır.

Bir çocuğun en iyi bakılıp korunacağı yer kuşkusuz sağlıklı aile ortamıdır. Ancak her çocuk öz aile ortamında büyüme şansına sahip değildir. "Korunmaya Muhtaç Çocuklar" olarak nitelendirilen bu çocuklar 2828

sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu çerçevesinde ilgili mahkeme tarafından haklarında korunma kararı alınan beden, ruh, ahlak gelişimleri veya şahsi güvenlikleri tehlikede olup;

a) Ana veya baba-sız; ana - babasız

b) Ana veya babası ya da her ikisi de belli olmayan,

c) Ana veya babası ya da her ikisi tarafından terk edilen,

d) Ana veya babası tarafından ihmal edilip fuhuş, dilencilik, alkollü içkileri veya uyuşturucu maddeleri kullanma gibi her türlü sosyal tehlikelere ve kötü alışkanlıklara karşı savunmasız bırakılan ve başıboşluğa sürüklenen çocuklardır.

Yetiştirme Yurtları ise, yukarıda tanımlanan 13-18 yaş arası Korunmaya Muhtaç Çocukları korumak, bakmak ve bir iş veya meslek sahibi edinmeleri ve topluma yararlı kişiler olarak yetiştirilmelerini sağlamakla görevli ve yükümlü olan yatılı sosyal hizmet kuruluşlarıdır⁽⁷⁾.

ÇOCUK YUVALARI

Korunmaya muhtaç 0-12 yaş arası çocukların, bedensel eğitsel, psiko-sosyal gelişimlerini sağlıklı bir kişilik kazanmalarını sağlamakla görevli ve yükümlü yatılı sosyal hizmet kuruluşlarıdır. Gerekli durumlarda 12 yaşını bitirmiş korunmaya muhtaç kız çocukları da yuvalarda bakılabilmektedir⁽⁸⁾.

(4) YAŞAR, aynı eser, s.12.

(5) YAŞAR, aynı eser, s.13.

(6) SHÇEK Genel Müdürlüğü, " www.shcek.gov.tr", 23.12.2009.

(7) SHÇEK Genel Müdürlüğü, "www.shcek.gov.tr", 23.12.2009.

(8) SHÇEK Genel Müdürlüğü, "www.shcek.gov.tr",

**TÜRKİYE'DE YILLAR
İTİBARIYLA ÇOCUK YUVASI VE
BAKILAN ÇOCUK SAYISI⁽⁹⁾:
YIL KURULUŞ SAYISI
BAKILAN ÇOCUK SAYISI**

2000	78	7568
2001	81	7863
2002	82	8552
2003	83	8910
2004	91	9609
2005	95	9935
2006	103	9670
2007	107	10041

**KORUNMAYA MUHTAÇ
ÇOCUKLARIN TESPİTİ**

Çocuğun babası ve annesi, kendisini koruyan ailesi efradı, bu konuda kanunun kendisine yetki verdiği mahkeme veya bir konsey gibi resmî bir makam, savcı, polis memuru ve Sağlık Bakanlığı gibi resmi makam temsilcileri veya çocukların yetiştirilmesiyle meşgul olan ve böyle bir tedbiri almaya yetkili bulunan bir mahalli teşekkül, çocuğun bir müesseseye yerleştirilmesi kararını alabilirler⁽¹⁰⁾.

Korunmaya muhtaç çocuğun tespiti ile yükümlü olan Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü adına illerde Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü tarafından gerekli işlemler yerine getirilmektedir. Korunmaya muhtaç çocukların tespiti ve korunma altına alınması ilgili yönetmelik hükümlerine göre yapılmakta olup yönetmeliğe göre; Mahalli Mülki Amirler, Sağlık Kurum ve Kuruluşları, Köy Muhtarları, Genel Kolluk Kuvvetleri ve Belediye Zabıta Memurları korunmaya muhtaç çocukların duyurulmasında görevlidirler⁽¹¹⁾.

Ayrıca Sosyal Hizmetler İl Müdürlükleri korunmaya muhtaç çocuklar hakkında basın ve yayın organlarında çıkan haberleri ihbar kabul ederek bunları araştırmakla yükümlüdürler.

23.12.2009.

(9) SHCEK Genel Müdürlüğü, " www.shcek.gov.tr.", 23.12.2009.

(10) YAŞAR, aynı eser, s.52.

(11) SHCEK Genel Müdürlüğü, "www.shcek.gov.tr.", 23.12.2009.

KORUNMA KARARI

İl Sosyal Hizmetler Müdürlüklerinde görevli Sosyal Çalışmacı, bulunmadığı zamanlarda ise İl Müdürlüğünce ilgili mevzuat hükümlerinde görevlendirilecek meslek elemanları tarafından çocuk ve ailesi hakkında ayrıntılı inceleme yapılır ve "Sosyal İnceleme Raporu" hazırlanarak muhtaçlık tespiti yapılır ve diğer gerekli belgeler ile birlikte oluşturulan dosya korunma kararı alınmak üzere görevli ve yetkili mahkemeye gönderilir. Çocuğun durumu acilen korunma altına alınmayı gerektiriyor ise "Acil Valilik Oluru" alınarak çocuk koruma altına alınır ve korunma kararının alınması ile ilgili işlemlere başlanarak en geç bir ay içinde ilgili mahkemeye başvurulur⁽¹²⁾.

Korunmaya muhtaç çocuğun himaye altına alınmasını gerektiren şartların ortadan kalkması halinde ise hazırlanacak Sosyal İnceleme Raporu dikkate alınarak Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğünün teklifi ile çocuğun korunma kararı ilgili mahkemeye kaldırılır⁽¹³⁾.

Mevcut yasalar ve imzalanmış olunan uluslar arası anlaşmalara dayanarak Sosyal Hizmetler Genel Müdürlüğü'nün politikası öncelikle çocukların aile ortamında yaşamasını sağlayıcı tedbirler almaktır. 2828 Sayılı Yasa ve 5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nun "bakım tedbirine" ilişkin hükümleri doğrultusunda çocuklar ilk etapta alternatif hizmet modelleri için (aynı - nakdi yardım, koruyucu aile, evlat edinme) değerlendirilmekte, kurum bakımı ise son çözüm olarak düşünülmekte, çocuklar yaş ve cinsiyet durumlarına uygun kuruluşlara yerleştirilmektedir⁽¹⁴⁾.

(12) SHCEK Genel Müdürlüğü, "www.shcek.gov.tr.", 23.12.2009.

(13) SHCEK Genel Müdürlüğü, "www.shcek.gov.tr.", 23.12.2009.

(14) SHCEK Genel Müdürlüğü, "www.shcek.gov.tr.", 23.12.2009.

ÇOCUĞUN YERLEŞTİRİLMESİ

Bazı ülkelerde Kuruma yerleştirme, ailelerin dışında yaşamak zorunda olan çocuklar hakkında alınabilecek hemen hemen hala tek tedbir olarak kalmaktadır. Çocuklar Kurumlarda senelerce kalabilirler. Bu müddet normal olarak 14-16 veya 18 bazen de 25 sene olabilir⁽¹⁵⁾.

ABD, Kanada, İngiltere, Rusya ve Türkiye’de, muayyen kategorideki çocukların dışında Kuruma yerleştirmek hususunda ciddi gayretler sarf edilmektedir. Bu ülkelerde, kuruma yerleştirmeye daha kısa süreler için başvurulur. Bu süre bazen yalnız birkaç hafta olup normal olarak 1-3 sene civarındadır. Çocuğun Kurumda kaldığı sürece topluluğun aile hayatını takviye etme konusunda sahip olduğu imkânların makul kullanılışı sayesinde, mümkün olduğu takdirde çocuğun öz ailesine dönmesini, mümkün olmayan hallerde ise özenle seçilmiş bir koruyucu aile yanına yerleştirilmesine gayret edilir⁽¹⁶⁾.

Çocukların Kuruma kabulü birçok faktöre bağlıdır. Bu faktörlerden birisi ilgili ülkedeki müessese tiplerinin değişikliğidir. Bazı ülkelerde çocuk yurtları sayısı sınırlıdır. O halde oraya kabul edilme; ailenin vaziyetine, çocuğun yardım görmeye muhtaç bulunduğu zamana veya yaşa göre ayarlanabilmektedir. Bazı müesseseler yalnız 1-2 yaşın altındaki çocukları kabul ederler; bazıları 3-6 yaş arasındaki okul öncesi çocukları alırlar. Bazıları da yalnız okul çağındakilerle meşgul olurlar.

Türkiye’nin hemen her yerinde olduğu gibi Konya’da ise müesseseler yaşa, cinsiyete göre hizmet vermektedir. Kız Yetiştirme Yurdu, Erkek Yetiştirme Yurdu, 0-6 yaş grubu ve okul çağındakilerle meşgul olurlar⁽¹⁷⁾.

Yetiştirme Yurtlarının devlete ait

olduğu ülkelerde çocuğun yurda kabulü resmi makama aittir. Türkiye’de Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu’nda bu görev Çocuk Hizmetleri Dairesi Başkanlığı ve Gençlik Hizmetleri Dairesi Başkanlığı tarafından yürütülmektedir. Özel yurdlarda ise bu görev Müdür ve Yurdun İdare Makamına aittir.

İl Sosyal Hizmetler Müdürlüklerinde görevli Sosyal Çalışmacı görevli olarak çocuğun ailesine veya onunla geçici olarak meşgul olan ailenin fertlerine ziyarette bulunur ve bazen de çocukla tanışır, özel ihtiyaçlarını öğrenir. Çocuğa niçin bir kuruma yerleştirilmesi gerektiğini izah eder. Çocuğun gelmesinden önce şüphesiz onun hakkında bir rapor düzenlenerek yurda gönderilir. Bazen de çocuk yeni çevresinde kendini bekleyen hayat hakkında bir fikir edinmek üzere yurdu ziyaret eder⁽¹⁸⁾.

Çocuklar yurda girerken kendisine takip edildiği hissini vermek ve daha kolayca alışmasına yardımcı bulunmak için onu daha önce tanıyan sosyal işçinin kendisine refakat etmesinin faydalı olacağı kabul edilmektedir. Çocuk, bazen sosyal işçinin refakatinde, babası veya annesi tarafından da yurtda kaldığı süre boyunca çocuğu ve ailesiyle temas halinde bulunmaya devam eder⁽¹⁹⁾.

Tecrübeler çocuğun bakımı ile vazifeli olan personelin, gelişinde çocuğa “Hoş geldiniz” demesinin, onu yerleştirmek için zaman harcamasının, çocuğun yurdun küçükü büyüklü diğer üyelerini tanımasında çok önemli olduğunu göstermiştir⁽²⁰⁾.

Sonuç olarak Korunmaya Muhtaç Çocuklar için devlet gerekli alt yapıyı oluşturmuş; onları korumak için kurumlar tesis etmiştir. Toplum olarak yapılması gereken şey, kimsesiz çocukları usulü dairesinde ilgili makamlara haber vermektir.

(15) YAŞAR, aynı eser, s.54.

(16) Yasemin AKTİTİZ, ŞHÇEK Psikoloğu, “Korunmaya Muhtaç Çocukların Yerleştirilmesi” konulu görüşme, Konya, 12.11.2009.

(17) H. Hüseyin KUTLUDOĞMUŞ, Erkek Yetiştirme Yurdu Müd.Yrd., “Korunmaya Muhtaç Çocukların Yerleştirilmesi” konulu görüşme, Konya, 12.11.2009.

(18) KUTLUDOĞMUŞ, aynı görüşme.

(19) YAŞAR, aynı eser, s.55.

(20) AKTİTİZ, aynı görüşme.

KONYA ÇOCUK ESİRGEME KURUMLARINDA EĞİTİM SÜRESİ

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme kurumuna bağlı yetiştirme yurtlarında ilk eğitimin ailede başladığı göz önünde tutularak aile ortamı sağlanmaya çalışılmaktadır. Bundan maksat onların düzenli bir hayata uyum sağlamasına ve iyi bir nesil olarak yetişmelerine yardımcı olmaktadır⁽¹⁾. Birlikte hareket etme anlayışı kazandırmak için yurttan birey kendi odasından sorumlu tutulmakta, yemek saatleri belirlenerek yemeklerin beraber yenmesi sağlanmakta, çamaşır yıkama ve ütü günlerinin belli günlerde olması uygulanmaktadır. Yani bu kurumlarda yetişen bireyler, toplumun düşündüğünün aksine, belli bir disiplin çerçevesinde yetiştirilmektedirler. Ayrıca kültürün temelini oluşturan din eğitimi de bu kurumlarda görevli öğretmen veya ilahiyat fakültesi öğrencileri tarafından verilmektedir⁽²⁾.

Geçmişte okul çağına gelmiş bu kurumlardaki bireyler, en yakın olan ilköğretim okullarına yerleştirilmekteydiler. Günümüzde ise bu yöntem, çocukları sosyalleştirmekten uzaklaştırdığı ve sürekli bir arada bulunan kurumlardaki bireylerin gittikleri okullarda disiplinsizliğe yol açtığı gerekçesiyle terk edilmiştir⁽³⁾.

Bu kurumlarda her ne kadar aile ortamı sağlanıp, bireyleri dış dünyaya hazırlamak amaçlansa da, diğer birey-

lerle bir araya geldikleri ilk anda uyum sorunu ortaya çıkmaktadır. Bu sorunun çözümü ders öğretmenleri, kurumlardaki öğretmen ve görevliler yardımıyla gerçekleştirilir. Çoğu zaman eğitim kurumlarında içe kapanık veya saldırgan davranış sergileyen öğrencilere, okul öğretmenlerinin çok dikkatli davranması gerekmektedir⁽⁴⁾. Aksi takdirde öğretmenin yapacağı bir hata, öğrencilerin geleceğini etkileyen çok büyük sorunlara yol açabilmektedir. Olumsuz bir durumun oluşması halinde, yurt yönetimi disiplin sağlamada ve belli bir düzen oluşturmada zorluk yaşamaktadır.

İlköğretimi Çocuk Esirgeme Kurumlarını da bitiren öğrenciler, orta-öğretim kurumlarına gönderilir. Sosyal Hizmetler Kurumu, öğrenci eğitime devam etmek istediği sürece, öğrencinin maddi ve manevi olarak yanında yer almaya devam eder. Ortaöğretim okullarına yurttan giden erkek öğrenciler, kişiliklerini oluşturmaya başlayıp, içine kapanık bir tutum izlerken, kız öğrencilerin saldırgan bir tutum içine girdikleri görülmektedir. Çünkü kızlar doğaları gereği sevgiye daha çok muhtaçtırlar. Anne baba sevgisini göremeyen ergenlik çağındaki kızlar, birçok hata yapabilir ve yurt idaresinin en ufak ihmaliyle, farklı davranışlara yönelebilirler. Bugün Konya’da Erkek Yetiştirme Yurdu’nda ciddi problemler oluşmamaktadır. Kız Yetiştirme Yurdu’nda ise, az da olsa bazı kızların yurttan kaçtıkları, kendilerine zarar verdikleri, hatta uyuşturucuya ve fuhuşa yöneledikleri bilinmek-

(1) Osman YAŞAR, Çocukların Müesseselerde Bakımı, Ankara, 1962, s. 24.

(2) Hasan Hüseyin KUTLUOĞMUŞ, Kimsev Yurt Müdürü, "Kimsesiz Çocukların Eğitimi" konulu görüşme, Konya, 12.11.2009.

(3) Yasemin AKTİTİZ, Kimsev Yurt Psikologu, "Kimsesiz Çocukların Eğitimi" konulu görüşme, Konya, 12.11.2009.

(4) KUTLUOĞMUŞ, aynı görüşme.

redir⁽⁵⁾. Bir öğretmenin görevi, böyle bir öğrenci karşısında, öğrenciyle sınıf dışında da yakından ilgilenip, ona doğruyu göstermek olmalıdır.

Sizinle, yaşanmış ve sorunlara yol açmış birkaç hatalı öğretmen davranışını paylaşmak istiyorum. Çoğumuzun bildiği gibi ilköğretimde beslenme saatleri yapılmaktadır. Bu saatlerde yemekleri için kurum, öğrencilerine beslenme çantası hazırlamaktadır. Bir öğretmen, Çocuk Esirgeme Kurumu'ndan olduğunu öğrendiği öğrencisine sınıf arkadaşlarından her gün birinin pasta, kek ya da börek yapmasını istemiştir. Kendisine yapılan bu özel muameleden çok memnun olan kurum öğrencisi, kendi kurumunun verdiği yemeği her gün okula gitmeden yemiş ve okulda hiçbir şeyi yokmuş gibi davranmıştır. Her gün sınıf arkadaşları tarafından getirilen yemekleri yiyen öğrenci belli bir süre sonra hem sınıf arkadaşlarının getirdiklerini hem de kurumda çıkan yemekleri beğenmemeye başlamıştır. Bu durum sınıf içinde ve yurt ortamında huzursuzluğa neden olmuştur. Ayrıca öğrenci öğretmenin ona acıdığı ve özel muamele gösterdiği için bulunduğu her ortamda kendisine farklı davranılmasını beklemiş hatta kaldığı yurdun çamaşırhanesinin kilidini kırarak çamaşırlarını herkesten ayrı yıkamaya başlamıştır. Onun bu yanlış davranışının nedenini anlamaya çalışan yurt müdürüne ise, kendisinin kimsesiz olduğu için özel olduğunu, sınıftakilerin bu şekilde davrandıklarını yurtda okuldaki gibi olması gerektiğini söylemiştir⁽⁶⁾.

Bazı öğretmenler ise Çocuk Esirgeme Kurumu'nun yurtlarında kalmayı eksiklik gibi algılamakta, buradan gelen öğrencilere karşı küçümseyici davranışlarda bulunmaktadır. Böyle davranışlarda öğrenci dışlanmışlık psikolojisi içine girmekte, yanlış davranışlar sergilemektedir. Nitekim kimsesiz çocuklar yurdunda kal-

dığı için bir öğretmen öğrencisini aşağılamış ve azarlamıştır. Bunun üzerine öğrenci çok saldırgan bir tutum içine girmiş ve gittiği her yerde huzur bozucu davranışlarda bulunmaya başlamıştır. Bu durumu çözmeye çalışan yurt müdürü çocuğa hata yaptığını ve bu şekilde davranılmaması gerektiğini anlatmıştır. Ancak çocuk buna cevap olarak, toplumun onlardan bu şekilde davranış beklediğini ve bu şekilde davranmalar bile bütün yurt çocuklarını bir tutup, ön yargılı davrandıklarını; karşılığında ise, onların bu davranışları sergilemeye hakları olduğunu söylemiştir⁽⁷⁾.

Problem çözen ve çocukları topluma sağlıklı birer insan olarak yetiştirmesi gereken öğretmenin hatalı bir davranışının nelere yol açtığını veya açabileceğini yukarıda verilen örnekler göstermektedir. Aile ortamında yetişenler öğretmen olduklarında Çocuk Esirgeme Kurumu'nda yaşamakta olan bir genç öğrencisi olursa bir eğitimci olarak olaya bakmalı, bunları topluma kazandırmalıdır.

(5) KUTLUDOĞMUŞ, aynı görüşme.

(6) KUTLUDOĞMUŞ, aynı görüşme.

(7) KUTLUDOĞMUŞ, aynı görüşme.

ÇOCUK YUVALARINDAKİ SOSYAL FAALİYETLER

Çocuk yuvaları, korunmaya muhtaç çocuklar için, devlet tarafından kurulmuş müesseselerdir. Konu çocuk olduğu için bu kurumlar birer eğitim yuvası gibi çalışmakta, bu nedenle sosyal aktiviteye önem verilmektedir.

Çocuk yuvalarında sosyal faaliyetler iki türlü olmaktadır:

1) Çocuklara yardım amaçlı düzenlenen faaliyetler,

2) Çocukların yeteneklerini ortaya çıkartmaları, bunları geliştirmeleri ve topluma daha kolay uyum sağlamaları için düzenlenen faaliyetler.

1) Çocuklara Yardım Amaçlı Düzenlenen Faaliyetler: Maddi bakımdan varlıklı olan veya bazı gönüllü kişiler tarafından düzenlenir. Bu bir eğlence gezisi veya bir piknik olabilir. Çocuklar için düzenlenmiş bir gezi olabilir. Yapılan programın sonunda gelen misafirlerden gönüllüce yardım toplanır. Bu yardım çocukların ihtiyaçları için kullanılır.

Konya'da bulunan KİMSEV'in düzenlemiş olduğu havuz şenliklerinden bir görüntü.

Böylece çocuklar farklı bir ortam görmüş olurlar. Bu tür gezilerin kendi aralarında da kaynaşmalarına büyük faydası olmaktadır.

2) Çocukların Yeteneklerini Ortaya Çıkarma, Bunları Geliştirmeleri ve Topluma Daha Rahat Uyum Sağlamaları İçin Yapılan Faaliyetler: Çocuk Yuvaları'nda çocukların gittikleri okuldaki öğretmenleriyle iletişime geçilerek hazırlanan okul takip formları hazırlanır. Bu formda çocuğun notlarının yanında okulda bulunduğu zamanlarda nelerle uğraştığına dair bilgiler yer almaktadır. Çocuk faaliyetlere yöneltilirken bu form göz önünde bulundurulmaktadır⁽¹⁾.

Şimdi yurtlarda yapılmış olan birkaç faaliyetten örnekler verilecektir.

Belli yaşa gelmiş erkek çocuklar topluca sünnet ettirilmektedir. Bu sünnet törenlerinde çocukların hiçbir eksiklik hissetmemeleri için her şey tam olarak ayarlanmaktadır⁽²⁾.

Çocukların ilgilerine göre hemen her dalda yarışmalar düzenlenmekte ve gerçekten iyi olanlar büyük yarışmalar için eğitilmektedir⁽³⁾.

Havuz şenliğine benzer futbol maçı, basketbol maçı v.b. faaliyetlerle çocukların ilgi alanları belirlen-

(1) Yasemin , AKTİTİZ, SHCEK Psikologu, "Yurtlarda Sosyal Faaliyetler" konulu görüşme, 12.11.2009.

(2) H. Hüseyin, KUTLU DOĞMUŞ, KİMSEV Müdür Yardımcısı, "Yurtlardaki Sosyal Faaliyetler" konulu görüşme, 10.11.2009.

(3) KUTLU DOĞMUŞ, aynı görüşme.

mektedir. Bu çocukların yeteneklerini geliştirmeleri için gerekli her şey sağlanmaktadır⁽⁴⁾.

Özellikle halter alanında üstün başarılar görülmektedir. Halterde olimpiyat ikinciliği alan çocuklar vardır. Konya ve çevresinde özel ve genel çocuk yurtlarında halter dalındaki çalışmalarını ilk başlatan kişi H. Hüseyin Kutludoğmuş'tur⁽⁵⁾.

Okulun tatil olduğu dönemlerde çocuklar için kamp hazırlanmaktadır. Bu kamplar genellikle deniz kenarında düzenlenmektedir⁽⁶⁾.

Kamplara tatil dönemlerinde ailesinin yanına gitmeyen çocuklar katılır. Bildiğimiz gibi bu yurtlarda sadece ailesi olmayanlar değil annesi ölmüş, babası ölmüş, her ikisi sağ fakat anne-baba aralarında anlaşamayıp çocuğa zarar verme durumlarında da çocuklar bu yurtlara kabul edilmektedirler⁽⁷⁾.

Bazı çocukları aileleri tatil dönemlerinde yanlarına almaktadırlar. Diğer çocuklar için hazırlanan bu kamplar çocukların zamanlarını en güzel şekilde geçirmeleri ve kendilerini geliştirmeleri için hazırlanmaktadır⁽⁸⁾.

Bu kamplar aşamalı olarak, yaş guruplarına göre farklı zamanlarda yapılmaktadır. 6-12 yaş bir gurup 13-18 yaş bir gurup gibi guruplara ayrılmaktadır⁽⁹⁾.

Yüzme bilmeyenlerin zarar görmemeleri için çocuklar denize girmeden önce uzman bir yüzme öğretmeni tarafından eğitilmektedir.

Çocuklara kamp süresince dama,

(4) KUTLUDOĞMUŞ, aynı görüşme.

(5) KUTLUDOĞMUŞ, aynı görüşme.

(6) <http://www.lpghaber.com/Kimsesiz-Cocuklarin-Deniz-Keyfi--haberi-250139.html>

(7) AKTİTİZ, aynı görüşme.

(8) AKTİTİZ, aynı görüşme.

(9) <http://www.haberciniz.biz/haber/kimsesiz-cocuklarin-deniz-keyfi-671013.html>

satranç gibi zihin geliştirici oyunlar oynatarak çocukların tatiline renk katılmaktadır. Ayrıca misafirlğe gidildiğinde uyması gereken kurallar yani nasıl oturup kalkılacağı, zile nasıl basılacağı, asansörde nasıl hareket edileceği gibi birçok görgü kuralı da öğretilmektedir.

Okulda diğer arkadaşları gibi anlatabilecek anıları olması için çocuklara her türlü imkânı sağlanmaya çalışılmaktadır. Böylece anne ve babasından uzak olan bu çocukların beden ve ruhen en sağlıklı şekilde yetiştirilmeleri sağlanmaktadır⁽¹⁰⁾.

Aile içinde yaşayan çocukların elindeki imkânlar yurtlardaki çocuklara da sağlanmaya çalışılmaktadır.

Konya'da bulunan KİMSEV'in düzenlediği masa tenisi turnuvasından bir görüntü.

Mersin Çocuk Yurdu'nun kampından bir görüntü.

Konya'da bulunan KİMSEV'in düzenlemiş olduğu bir piknikten görüntüler.

Bilindiği üzere okullarda ilk birkaç gün tatil anılarının anlatıldığı gündür. Burada çocukların morallerinin bozulmaması için bu kamplar düzenlenmektedir. Sorunsuz olarak girilecek bir eğitim dönemi daha verimli geçecektir. Bu nedenle bu kampların önemi büyüktür⁽¹¹⁾.

Çocuklar bu şekilde boş kaldıklarında veya olumlu bir uğraş sahasında çalıştıklarında topluma daha çabuk uyum sağlayıp, toplum içine

daha kolay karışmaktadırlar.

Tüm bu etkinliklere rağmen Yetiştirme Yurtları'nda kalan bazı çocuklar boş kaldıklarında yurttan kaçıp ailesini aramak gibi maceralara kalkışabilmektedirler. Sokakta onu nasıl bir tehlikenin beklediğinden habersiz olan bu çocuklar yanlış kişilerce yanlış yollara sürüklenebilmektedirler⁽¹²⁾.

Çocukların kısa süreli tatillerinde piknikler de düzenlenmektedir. Bu piknikler genellikle maddi durumu iyi şahıslar tarafından yapılan yardımlarla yapılmaktadır. Bu pikniklerde çocukların ilgisini çekecek eğlenceler düzenlenmektedir. Bu piknikler bazı zamanlarda diğer sosyal kuruluşlarla ortak olarak da yapılabilmektedir. Bunlar huzur evi, Lösemililer Vakfı gibi kuruluşlar olabiliyor.

Sonuç olarak çocuk yuvalarında kalan kimsesiz çocuklar aile çocukları gibi sosyal faaliyetlerde bulunma imkânına sahiptirler. Bu faaliyetler kimsesiz çocukların toplum içinde uyumlu olarak yaşamalarını sağlamaktadır.

(11) AKTİTİZ, aynı görüşme.

(12) AKTİTİZ, aynı görüşme.

